

Az egyenlőtlenség természetes határai - The Natural Limits to Inequality

Nagy Zita Barbara, egyetemi tanársegéd¹, Dr. Tóth Gergely, egyetemi docens²

^{1,2} Pannon Egyetem, Georgikon Kar
e-mail: nb@georgikon.hu; tg@georgikon.hu

Kulcsszavak: egyenlőtlenség, jövedelemkülönbségek, migráció

A jövedelmi egyenlőtlenség egyre több mértékadó tudós és döntéshozó szerint a fenntarthatatlanság egyik legaggasztóbb jele, csökkentése a 10. fenntarthatósági cél (SDG). Ám nemcsak a megoldásra nincsenek még elméleti válaszok sem, de már a mérőszámok, sőt a *mit is mérjünk* kérdése is nehezen megválaszolható. Más tényezők mellett a munka- és a tőkejövedelem közötti felosztás mindig az elosztási kérdések középpontjában áll. Ennek kapcsán Vilfredo Pareto 1906-ban fogalmazta meg a 80/20-a arányt, azonban mára már eredeti formában veszített értékéből. A Pareto-elv azt jelenti, hogy az emberiség 20 százaléka birtokolja az összes vagyont 80 százalékát, ezzel szemben a társadalomra jellemző vagyoneeloszlás a századfordulóra 90/10 mértékre változott. Anthony Atkinson oxfordi professzor 2015-ben *Egyenlőtlenség: Mit lehet tenni? (Inequality: What can be done?)* című munkájában írja le, hogy a világ lakosainak egy százaléka birtokolja a globális vagyont abszolút többségét. Több vagyont lesz ennél az egy százaléknál, mint a maradék 99 százaléknál együttvéve. Megállapítása szerint az egyenlőtlenség mai mértéke szélsőséges, és az egyenlőtlen társadalmak nem működnek jól.

Előadásunkban bemutatjuk az egyenlőtlenség makroökonómiai mérőszámait, a hazai vállalatokon belüli egyenlőtlenségeket egy friss felmérésünk eredményein keresztül, végül vizsgáljuk azokat a módszereket, amelyekkel az egyenlőtlenség természetes határai vizsgálhatók.

Az egyenlőtlenségnek a gazdasági konzekvenciákon jóval túlmutató hatásai vannak, jelentős számú tudományos kutatás mutatja be a szociális és társadalmi vetületeit is. Eközben a történelem egyik leghatalmasabb népvándorlása van folyamatban. Ez a migráció tömeges menekülteket jelent ma, és fog jelenteni a jövőben is. Ennek közismert, rövid távú oka a küldő országok instabilitása, de legalább ilyen fontos két kevésbé nyilvánvaló faktor: a klímaváltozás hosszútávon, s az elviselhetetlen egyenlőtlenség középtávon. A világnépesség nagy hányada az abszolút nyomor elől menekül, vagy az aránytalanul magasabb remélt jólét vonzza.

A teljes egyenlőség természetesen utópia. Ám hogy mekkora az egyenlőtlenség még elviselhető, igazságosnak tartott mértéke, az véleményünk szerint ma a közgazdaság tudomány legsürgetőbb kérdése. Előadásunkban ezt problémakört próbáljuk vizsgálni tudományos igénnyel.